

СТАНОВИЩЕ

от Проф. Благовест Костадинов Пехливанов, дмн
Ръководител Катедра „Акушерски грижи“ при ФОЗ на МУ-Пловдив

Относно дисертационния труд за придобиване на ОНС „доктор“ на д-р Красимира Ивайлов Чалова на тема „**Предиктивна стойност на плацентарни фактори и доплер на маточните артерии за развитието на прееклампсия**“

Научен ръководител: Проф. Благовест Пехливанов, дмн

Общо представяне на процедурата и актуалност на темата. Представеният комплект материали на хартиен и електронен носител е в съответствие с чл 115 (1) от процедурата за придобиване на ОНС „Доктор“ в МУ-Пловдив и Правилника на МУ-Пловдив от 2014г за развитие на академичния състав и включва всички необходими документи.

Въпросите свързани с прееклампсията спадат към „класическите“ проблеми на акушерството. Усилията за предсказването на тази сериозна патология се отнасят към съвременните аспекти на тази все-още неразгадана патология. Значителният морбидитет както за майката, така и за плода е в основата на стремежа да се търсят все по-точни и по-надеждни начини да се предотврати и предскаже прееклампсията. Липсата на точно установен протокол за това дава широки възможности за научни дирения. В този смисъл актуалността на темата е очевидна, а всяко усилие в тази насока има приносен характер.

Характеристика на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд е структуриран съгласно установените стандарти и съдържа 139 страници: литературен обзор, материали, методи, цел и задачи, резултати от собствени проучвания, обсъждане, изводи, приноси,

приложение и книгопис. Дисертацията е онагледена с 18 фигури и 15 таблици и 5 приложения. Представени са и 4 публикации във връзка с дисертацията

Литературният обзор е изчерпателен и представя съвременното състояние на въпроса. Цитирани са 134 литературни източника. Основните източници са от авторитетни и специализирани издания. Прави впечатление изключително малкият брой източници на български език – само 6, което още веднъж подчертава актуалността и потенциалът на разработваната тема. Литературният обзор завършва с анализ, от който изкрystalизират малко познатите въпроси по темата и дава основание да се дефинира *целта* на дисертацията, а именно: Да се изследва възможността за предсказване развитието на прееклампия чрез комбинация от плацентарни фактори и ехографски промени. За изпълнението на набелязаната цел дисертантът е дефинирал 5 задачи. Така е определена и работната хипотеза на дисертационния труд а именно, че повишеният риск за развитие на прееклампсията може да бъде предсказан в края на първи триместър на бременността сред популация от ниско рискови жени чрез комбинация от биофизикални (доплерова велосиметрия на маточни артерии- PI-UA) и биохимични показатели (серумни концентрации на някои плацентарни фактори - Corin, s-Flt-1, sEndoglin и PP-13).

Проведеното проучване е проспективно за срок от три години и включва 58 бременни жени, явяващи се доброволно за провеждане на комбиниран скрининг за анеуплоидии в 11-13⁺г.с. Коректно са определени включващи и изключващи критерии. Участващите бременни са разделени на три групи – експериментална и 2 контролни групи.

При всичките бременни е събрана подробна анамнеза, измерен е среден пулсативен индекс на утеринни артерии, анализирани са нивата на PAPP-A и β -ЧХГ между 11-13 г.с. Измерени са концентрациите на четири протеина (Corin, s-Flt-1, sEndoglin и PP-13) и динамиката им между 11-13 г.с. и 20-22 г.с. при експерименталната група и контролната 1 група. На всяка пациентка е извършван и Доплер на двете маточните артерии, автоматично изчислен е PI на всяка и калкулирана усреднената стойност – mean PI-UA.

Получените данни са обработени с богата палитра от статистически методи (вариационен анализ, честотен анализ, параметричен и непараметричен анализи), което гарантира тяхната достоверност.

Дисертантът не установява статистически значима разлика в средните концентрации на sEnd, sFlt-1 и PP13 между 11-13г.с. и 20г.с. сравнено в контролната и експерименталната група. Статистически значима разлика се установява само в средните концентрации на Corin между 11-13г.с. и 20г.с. и в двете изследвани групи – експерименталната група ($t=3.22$; $p=0.005$) и контролната група ($t=3.27$; $p=0.004$). И в двете групи е доказано статистически значимо намаляване на mean PI-UA с напредване на бременността.

Въз основа на анализ на получените резултати дисертантката прави 6 извода. Те произтичат пряко от получените собствени резултати и са подчинение на структурата и логиката на дисертацията. Важни са извод №1 – концентрациите на Корин са сигнификантно по-ниски при бременни, които ще развият в последствие прееклампсия и №6 – комбинацията от доплерова ехография на маточните артерии и концентрацията на няколко серумни маркера (Corin, sFlt-1, sEndoglin и PP-13) изследвани в 11-13 седмица и 20-22 седмици са със слаба предиктивна стойност за късно появилата се (след 32 г.с) прееклампсия.

Приносителите на дисертационния труд са общо 4, разделени на такива с научно-теоретичен характер и научно-приложен характер. Те отразяват постигнатото от докторантката в теоретичен и приложен аспект.

Критични бележки: Броят на включените в проучването пациенти е малък за да се отговори дефинитивно на поставения въпрос. В литературната справка първо се изписват авторите на кирилица, а след това на латиница. Дисертантката се е съобразила с направените на вътрешната защита забележки и ги е коригирала.

Публикации. Представени са 4 публикации във връзка с темата, от които една в сп. Folia Medica, която е вече цитирана в чуждестранно списание.

Авторефератът на дисертационния труд е изготвен съгласно изискванията и отразява адекватно и в достатъчен обем състоянието на изучавания проблем, поставената цел, използваните методи за нейното реализиране, получените

собствени резултати и аналитичното им описание и интерпретиране, както и направените изводи и приноси.

Заключение: Убедено смятам, че представеният дисертационен труд на тема „**Предиктивна стойност на плацентарни фактори и доплер на маточните артерии за развитието на прееклампсия**“ на д-р Красимира Чалова съдържа научни и научно-приложни резултати и отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за прилагането му и Правилника на МУ-Пловдив. Дисертационния труд показва, че дисертантката притежава задълбочени теоретични знания по темата и демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради това, препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят ОНС „доктор“ на д-р Красимира Ивайлова **Чалова**.

14.09.2020г.
гр. Пловдив

Изготвил становището.....
проф. Бл.Пехливанов, дмн

